

Leiderschap en Spiritualiteit een leergang

In deze leergang gaat het over het ontwikkelen van leiderschap. Spiritualiteit vormt de bron waaruit geput wordt. De definitie van spiritualiteit die in deze leergang centraal staat, luidt: het bewust richten van de geest. Een korte en open definitie, zodat er ruimte is voor vele antwoorden. Voor het leidinggeven aan jezelf en aan anderen is het van het grootste belang dat je heel goed weet waarop jij gericht bent, zodat je actief mee bepaalt wat het licht ziet. Ideaal en werkelijkheid kunnen hier soms ver uit elkaar liggen. De leergang biedt je handvatten om die kloof te dichten.

De definitie van de benedictijner monnik, theoloog, econoom, psycholoog en schrijver Anselm Grün over leiderschap is een mooi voorbeeld van zijn spiritualiteit. Het laat heel duidelijk zijn gerichtheid zien als het gaat over leiderschap.

Leiderschap is het leven dienen en mensen bezielen – Anselm Grün

Het programma is gericht op het ontwikkelen van authentiek leiderschap door het aangaan van een diepe verbinding met jezelf, met de ander en met de wereld waarin je leeft.

Drie vragen vormen de rode draad:

Wie ben je Zelf?

Wat is je Werk?

Met welke Toekomst wil je je verbinden?

Bij het onderzoeken van deze vragen wordt gebruik gemaakt van oude wijsheden en technieken uit verschillende spirituele tradities, onderbouwd met hedendaags wetenschappelijk onderzoek. Het verlangen naar ieders 'reusachtige zelf' wordt aangewakkerd en gevoed. Maar, met zorg voor twee voeten op de grond, geaard. Een en ander zal een vertaling moeten krijgen in praktisch handelen thuis en op de werkvloer. De aangeboden stof, de oefeningen en gesprekken zijn daarbij behulpzaam.

*In jullie verlangen naar je reusachtige zelf ligt je goedheid:
en dat verlangen woont in elk van jullie - Kahlil Gibran*

In combinatie met heel diverse en vaak verrassende werkvormen, die hoofd, hart en lichaam aanspreken, oefen je om authentiek, autonoom, in verbinding met jezelf en in verbinding met wat zich om je heen voordoet te handelen. Als je meer en meer gaat vertrouwen op jouw innerlijk kompas ben je minder gevoelig voor alle storm en wind waarmee je soms dagelijks te maken hebt. Je oefent om stevig te staan of juist flexibel mee te bewegen. Je onderzoekt wat je zelf nodig hebt om geïnspireerd te blijven en hoe je daar zorg voor kunt dragen. Zelf geïnspireerd, kun jij gemakkelijker anderen.

*Wees stil als een berg.
Beweeg als een machtige rivier - Wu Yu-hsiang*

Leidinggeven aan jezelf en anderen door het ontwikkelen van luisterkracht en aandachtig aanwezig zijn. Dat zijn twee belangrijk onderdelen van de leergang. Luisteren naar anderen en naar wat deze mens, dit bedrijf en deze wereld nodig hebben, kan alleen als je stil wordt en durft te luisteren naar wat in jou leeft. Het gaat om luisteren én gehoor geven. Groeien in zelfkennis en inoefenen van nieuwe handelingsmogelijkheden.

Hij die anderen kent heeft kennis, hij die zichzelf kent heeft wijsheid.

Hij die anderen overwint heeft macht. Hij die zichzelf overwint heeft kracht. Lao Zi

Aan de drie kernvragen Wie ben ik Zelf? Wat is mijn Werk? en Met welke Toekomst wil ik mij verbinden? raken tal van andere vragen die op enig moment in de leergang expliciet aan de orde komen, zoals onder andere: Welke helpende of ondermijnende boodschappen uit je jeugd werken vandaag de dag nog door? Hoe oefen jij je in aandachtig aanwezig zijn? Wat vinden anderen van jouw luisterkracht? Welke waarden zijn voor jou belangrijk? Wat zijn jouw talenten? Wat zijn schaduwkanten van jezelf? Welke ontwikkeling wil je in gang zetten? Wat heb jij nodig om geïnspireerd en met plezier te leven en te werken? Put jij uit heldere bronnen? Hoe behoud jij je veerkracht? Respecteer jij jouw eigen lichamelijke en psychische grenzen? Hoe maak je contact? Hoe blijf je in het contact met de ander in voelende verbinding met jezelf? Hoe kom je over op de ander? Hoe ga je om met de ander? Durf je nee te verkopen? Durf je flexibel mee te bewegen? Durf je voorop te lopen? Durf je te volgen? Durf je gebaande paden verlaten om iets nieuws te laten ontstaan? Wat is jouw visie op wat de wereld nodig heeft? Hoe lever jij daar een bijdrage aan in je werk en leven?

Twee leerjaren met een derde 'train de trainer' jaar

De leergang Leiderschap en Spiritualiteit strekt zich uit over twee leerjaren, met een A en een B programma. Zowel het "A-jaar" als het "B-jaar" kan ook op zichzelf staan. Ieder jaar kan als een volwaardig afgerond deel kan worden beschouwd, maar idealiter volgen deelnemers beide programma's voor een optimaal resultaat.

De drie vragen Wie ben ik Zelf? Wat is mijn Werk? Met welke Toekomst wil ik mij verbinden? spelen in elk leerjaar een rol. In het A-jaar ligt het accent daarbij meer op het inzicht in het z/Zelf, terwijl in het B-jaar meer nadruk ligt op het 'in relatie staan'. Deelnemers kunnen zelf kiezen of ze insteken bij het A- of het B-jaar. De volgorde maakt in principe niet uit. Een intake gesprek draagt zorg voor een juiste keuze.

Het derde leerjaar is bedoeld voor mensen die zelf als trainer aan de slag willen met het thema leiderschap en spiritualiteit. Dit 'train de trainer' jaar is in ontwikkeling. Bij intekenen op dit deel is het volgen van zowel het A als het B jaar verplicht. Volgorde waarin dit gebeurt maakt niet uit.

Waarom een twee jarige leerroute?

De hele leergang is een behoorlijke tijdsinvestering. Dat heeft te maken met het feit dat hier zogenaamd 'trage' vragen centraal staan. Het betreft een proces dat veel aandacht en geduld vraagt. Deze leergang wil daartoe de ruimte bieden. Maar al te vaak is de inspiratie en de goede voornemens die men put uit een korte leerroute, cursus of inspiratiemiddag snel verdampt. Oude gewoontepatronen en blokkerende overtuigingen blijken taai en hardnekkig. Diepgaande verandering is een proces dat langdurig aandacht en zorg vraagt.

Fundament van de leergang

Deze leergang Leiderschap en Spiritualiteit bouwt voort op een leergang die door de benedictijner monnik Anselm Grün is ontwikkeld. Nadat Birgit Verstappen deze leergang vele jaren had gegeven aan talloze leidinggevendenden uit bedrijfsleven, zorg, onderwijs, overheid en andere organisaties en instellingen, ontstond bij haar het verlangen om op basis van de opgedane ervaring een verdiepingsslag te maken. Het benedictijnse gedachtengoed uit de "Anselm Grün leergang" blijft in deze nieuwe leergang behouden, maar elementen uit andere wijsheidstradities en hedendaags wetenschappelijke inzichten krijgen een prominentere plek. Dat geldt eveneens voor het eigen maken en inoefenen van belangrijke spirituele principes met relevantie voor leiderschap. De diverse werkvormen die toegepast worden, zijn uitgebreid en ook de stilte en het inoefenen van meditatietechnieken krijgen meer aandacht. Het element 'Hoe zorg ik ervoor dat ik na het beëindigen van de leergang geïnspireerd blijf?' is toegevoegd. Bovendien is de huidige leergang in tijd sterk uitgebouwd. Samen vormen leerjaar A en B een krachtig geheel.

Door de wijze van werken ontstaat er een groep mensen, waarin men mag zijn wie men is: soms kwetsbaar, soms krachtig. Een dergelijke voedende omgeving is heel bijzonder en biedt de juiste sfeer om nieuwe handelingsmogelijkheden uit te proberen.

De leergang staat op enkele momenten ook toe dat een beperkt aantal leidinggevendenden, die niet ingetekend hebben op het hele traject, kunnen deelnemen. Op die wijze ontstaat ruimte voor nieuwe ontmoetingen en leermomenten. Ook zal er een ontmoetingsmoment zijn tussen eerste en tweedejaars deelnemers om het gevoel van gemeenschap nog een extra impuls te geven.

Karakter van de leergang

Literatuurtips en studie zullen in beide leerjaren niet ontbreken.

Het belangrijkste accent ligt in deze leergang echter niet op studie, maar op het ervaren, inoefenen en praktisch vertalen van belangrijke inzichten naar leiderschap hier en nu. Door de verschillende werkvormen, ontmoetingen en het creëren van diverse 'spiegelsituaties', ontstaan directe ervaringen, die onderwerp zullen zijn van reflectie en bezinning. Hierdoor ontstaat inzicht en vindt leren plaats. Het gaat uiteindelijk om het verkennen, aanleren en toepassen van vaardigheden en inzichten, die voelbaar en merkbaar zijn in werk en leven.

Daartoe worden in beide leerjaren uiteenlopende werkvormen ingezet afkomstig uit organisatieontwikkeling, agogiek, didactiek, theater, dans, oosterse vechtsport en verschillende spirituele scholen. De werkvormen en inhouden betreffen héél de mens, dus ook lichaamshouding, adem, beweging, non-verbale communicatie komen aan de orde. Er wordt een beroep gedaan op de ratio zowel als op de intuïtie, emotie en verbeelding. Diverse trainers leveren hieraan hun bijdrage.

You can discover more about a person in an hour of play than in a year of conversation - Plato

Doelgroep

De leergang richt zich op mensen werkzaam in uiteenlopende sectoren als bedrijfsleven, overheid, onderwijs en wetenschap, zorg en welzijn, cultuur en pastoraat. Het gaat om het ontwikkelen van leiderschap, middels persoonlijke ontwikkeling. Naast leidinggevenden worden ook niet-leidinggevenden toegelaten. We leven immers in een wereld waarin van eenieder leiderschap wordt gevraagd. Niemand kan nog aan de kant staan en toekijken. Het gaat om het dragen van verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van de meest optimale toekomst voor zelf, ander, organisatie, bedrijf en wereld. Ieder van ons heeft een eigen rol te spelen en een eigen unieke bijdrage te leveren. Daarvoor is leiderschap nodig.

Om tot een goede afweging te komen en het niveau dat de leergang wil bieden te borgen, wordt altijd vooraf een intake gesprek gevoerd.

Leervraag

Elke deelnemer formuleert een eigen leervraag. Deze leervraag kan heel divers zijn. Hoe kan ik de organisatie waarin ik werk beter van dienst zijn? In welke richting dient mijn bedrijf zich te ontwikkelen? Hoe zorg ik voor een optimale verbinding tussen mijzelf en degene aan wie ik leiding geef? Een *young talent* wil een groei maken in persoonlijk leiderschap. Iemand anders voelt dat een pas op de plaats en ruimte voor bezinning noodzakelijk is om een burn out te voorkomen. Hij of zij wil leren de dingen vaker vanuit een zijn-modus aan te pakken in plaats van steeds maar reactief in de doe-modus te schieten. Of denk aan de oudere leidinggevende, die de balans opmaakt en opnieuw zijn koers wil bepalen. Of aan iemand die zich wil heroriënteren op zijn of haar loopbaan vanuit de vraag zit ik nog wel op de juiste plek? Doe ik de juiste dingen? Al deze mensen vinden in de leergang een mogelijkheid om met hun eigen leervraag aan de slag te gaan. Dat is de ervaring van vele voorgaande jaren. Het intake gesprek vooraf zorgt voor een goede afstemming tussen eigen verlangens en wensen en wat de leergang kan bieden. Bij deelname aan beide leerjaren wordt na afloop van het eerste leerjaar de oorspronkelijke leervraag onder de loep genomen, geëvalueerd en opnieuw scherp gesteld voor het tweede leerjaar. Ook dit geschiedt in een individueel gesprek met de deelnemer.

Leerjaar A

In dit leerjaar komen de drie basisvragen rond Zelf, Werk en Toekomst aan bod. Het accent ligt op het verwerven van zelfkennis en op het inoefenen van belangrijke spirituele principes zoals: Oefenen in het richten van de aandacht, zodat de invloed van *'monkeymind'*, die focus ontbeert en je meevoert naar waar je wellicht helemaal niet wilt zijn, wordt ingedamd. Onderzoeken van de waarde voor leven en werk van uitspraken als *"wat je aandacht geeft, groeit"* en *"waar je aandacht is, stroomt de energie naartoe"*. Oefenen in het bewust ontspannen van lichaam en geest, met aandacht voor houding, adem en invloed van gedachten. Opsporen van innerlijke conflicten om ze open tegemoet te treden. Ruimte voor stilte. Iets trachten te ervaren van wat de mystieken eenheidservaringen noemen, of zoals hedendaagse ecologen en natuurkundigen stellen: De werkelijkheid is één, ondeelbaar geheel". Beleven van en reflecteren op de waarde van onderlinge afhankelijkheid, kwetsbaarheid, eindigheid, sterfelijkheid. Oefenen in luisteren, horen en gehoor geven om tot goed resultaat te komen. Op ontspannen en speelse wijze verkennen van schaduwzijden, als potentiële positieve creatieve krachten. Veel oefenen dus. Want allerlei aanwijzingen uit spirituele tradities zijn gemakkelijk te begrijpen, ook wat betreft hun relevantie voor (persoonlijk) leiderschap, maar ze vragen oneindig veel oefening en geduld als we ze echt 'waar' willen maken. Voorwaarden en concrete, passende mogelijkheden, om deze oefening voort te zetten, ook als er geen cursusdagen zijn of de leergang ten einde loopt, worden onderzocht en omgezet in een eigen ontwikkelings- en inspiratieplan. Ook wordt het geleerde op creatieve wijze gepresenteerd aan de groep.

Leerjaar B

In dit leerjaar komen de drie basisvragen rond Zelf, Werk en Toekomst aan bod. Terwijl het programma in het A jaar meer gericht is op dieper inzicht in en verbinding met het z/Zelf, richt het B jaar zich op het ontwikkelen van een diepere verbinding met de ander.

Door het creëren van diverse 'spiegelsituaties', waarin de directe ervaring in de concrete ontmoeting met de ander onderwerp is van reflectie en bezinning, vindt leren plaats. Stilte vormt opnieuw een belangrijk onderdeel, met het meditatief oefenen in zuivere aandacht, concentratie en opmerkzaamheid als onderliggende basis.

Diverse thema's komen aan de orde zoals verdiepen van het eigen levensverhaal (maar deze keer naar de actualiteit, hier en nu), met plezier samenwerken, jezelf presenteren voor een groep, feedback ontvangen en geven, open contact aangaan met de ander, in verbinding met de ander verbinding houden met jezelf, met vertrouwen emoties uiten, in verbinding met de ander besluiten nemen, bewust worden van de eigen lichaamstaal en deze doelgericht inzetten, grenzen stellen, belemmerende patronen in houding en gedrag analyseren en transformeren, opzoeken van de 'flow' en flexibel volgen, jezelf en je organisatie openen naar de wereld.

Op het einde van dit leerjaar wordt het geleerde op creatieve wijze gepresenteerd aan de groep.

Intervisie, zelfstudie

In het kader van de leergang voert elke deelnemer ieder leerjaar minimaal drie tussentijdse intervisiegesprekken met groepsgenoten. De intervisie is gericht op verwerking en/of toepassing van de aangeboden stof in de eigen werksituatie.

Deelnemers worden verondersteld aan zelfstudie te doen: het bestuderen van teksten, zowel primaire teksten als achtergrondinformatie en literatuur ter verdieping van aangeboden thema's.

Leergang Leiderschap en Spiritualiteit

Concrete programma

Leerjaar-A 2018

Vrijdag 23 februari 2018

Kennismaken en eerste verkenning van spiritualiteit en leiderschap

Locatie: Centrum Broze

Begeleider: Birgit Verstappen

Dinsdag 20, woensdag 21 en donderdag 22 maart 2018.

Een adem driedaagse.

Aandacht voor adem, houding, ontspanning

Locatie: Klooster Koningsoord trappistinnen

Begeleiders: Harry Kat en Birgit Verstappen.

NB Dit onderdeel staat open voor een beperkt aantal deelnemers van buiten de leergang.

Vrijdag 20 april 2018

Thema: Dankbaarheid

Demonen en Verleidingen

Locatie: Centrum Broze

Begeleider: Birgit Verstappen

Dinsdag 29, woensdag 30 en donderdag 31 mei 2018

Een kleine luister pelgrimage

Luisteroefeningen, naar binnen en naar buiten.

Locatie: Centrum Broze en Klooster Nieuwkerk

NB Dit onderdeel staat open voor een beperkt aantal deelnemers van buiten de leergang.

Zie voor uitgebreide beschrijving en kosten losse deelname <http://www.broze.nl/luisterrijk-leiderschap-een-kleine-luister-pelgrimage/>

Met een workshop van choreograaf en danser Jasper Džuki Jelen

Donderdag 28 juni 2018

Stilte dag

Locatie: Trappistenklooster OLV abdij Koningshoeven, te Berkel-Enschot

Begeleider: Birgit Verstappen

Dinsdag 18, woensdag 19 en donderdag 20 september 2018

Kernbegrippen van de benedictijnse spiritualiteit worden verder uitgediept. Ook zal het thema schaduwzijden uitgebreid en op speelse wijze worden verkend.

Voor de lezing van Herman Kaiser op de eerste ochtend van deze driedaagse kunnen de deelnemers ieder drie medewerkers, cq leidinggevende uit hun eigen werkomgeving uitnodigen.

Locatie: Klooster Koningsoord, te Arnhem/Oosterbeek

Begeleider: Birgit Verstappen

Gastpreker: Herman Kaiser, voormalig burgemeester van o.a. van Roermond en Arnhem

Vrijdag 16 november

Presentatie eigen ontwikkelings- en inspiratieplan

Leerpunten, verdere leervragen

Feestelijke afsluiting van het eerste jaar

Locatie: Centrum Broze

Begeleider: Birgit Verstappen

Leergang Leiderschap en Spiritualiteit Concrete programma Leerjaar-B 2017/2018

Individueel gesprek december 2017

Herformuleren, bijstellen, aanscherpen van de oorspronkelijke leervraag of formuleren nieuwe leervraag.

Vrijdag 9 februari

Thema: Grenzen stellen, in verbinding met de ander

Locatie: Broze

Begeleiders: Birgit Verstappen, Remco Goudszwaard

Dinsdag 13, woensdag 14 en donderdag 15 maart 2018

Thema Ontmoeting, authenticiteit, werken met emoties

Locatie: Klooster Nieuwkerk

Begeleider: Birgit Verstappen

Vrijdag 25 mei 2018

Thema: Leiden en volgen

Locatie: Broze/ Stal Kelpie

Begeleiders: Birgit Verstappen, Eva Maassen

Dinsdag 26, woensdag 27 en donderdag 28 juni 2018

Drie stiltedagen

NB Dit onderdeel staat open voor deelnemers van buiten de leergang.

Locatie: Trappistenklooster OLV abdij Koningshoeven, te Berkel-Enschoot

Begeleider: Birgit Verstappen

Dinsdag 25, woensdag 26 en donderdag 27 september 2018

Thema: Reis van de Held

Locatie: Klooster Nieuwkerk

Begeleider: Birgit Verstappen

Vrijdag 12 oktober 2018

Toegangspoorten naar jezelf en ander

Locatie: Centrum Broze

Begeleiders: Birgit Verstappen en Ilse Coolen

Vrijdag 23 november 2018

Feestelijke afsluiting tweede leerjaar

Locatie: Centrum Broze

Begeleider: Birgit Verstappen

Begeleiders, sprekers, gastdocenten

Birgit Verstappen

Ontwerper en eigenaar van deze leergang Leiderschap en Spiritualiteit.

Zij zal bij elk onderdeel van de leergang aanwezig zijn. Birgit is veelzijdig geschoold in didactiek (lerarenopleiding), theologie (gepromoveerd) en filosofie, in leidinggeven (VO), in traditionele Chinese geneeskunde en in t'ai chi ch'uan, qigong, verhalen vertellen en clownerie. Bedrijven en organisaties waar zij mee werkt/e en referenties met betrekking tot de leergang: zie <http://www.broze.nl/opdrachtgevers/>

Harry Kat

Directeur behandeling in een organisatie voor mensen met een verstandelijke beperking. Daarnaast trainer in het omgaan met zeer ernstig probleemgedrag, omgaan met agressie, emotiemanagement en hartcoherentie en daarnaast is hij leraar Aikido (6^e dan).

Herman Kaiser

Was burgemeester van o.a. Roermond en Arnhem en voormalig partner en consultant van Rijnconsult.

Jasper Džuki Jelen

Choreograaf, Artistic Director, Performer, Docent.

Remco Goudszwaard,

Dansacademie, docent martial arts, acupuncturist

Ilse Coolen

Basisarts, docent, clown

Eva Maassen

Equithérapeute

De locaties

De leergang maakt gebruik van diverse locaties, passend bij het thema dat aan de orde is. Centrum Broze te Hilvarenbeek, Klooster Nieuwkerk te Goirle, Abdij Koningsoord te Arnhem/Oosterbeek, Missiehuis St Michael in Steyl, Stal Kelpie in Diessen.

De kosten

Het eerste jaar van de leergang bedraagt 4200,- euro, plus verblijfskosten 750,- euro. Het tweede jaar van de leergang bedraagt 4450,- euro, plus verblijfskosten 750,- euro. De prijzen zijn inclusief cursusbegeleiding, gastdocenten, studiemateriaal en exclusief 21% btw. Mochten de kosten een onoverkomelijk bezwaar blijken om deel te kunnen nemen, neem contact op.

Aanmelding

Inschrijven voor de leergang betekent voor het eerste jaar in totaal deelname aan 4 losse dagen en drie blokken van drie dagen. De minimale groepsgrootte is 6 deelnemers, maximale groepsgrootte voor de leergang is 8 deelnemers. Zoals reeds vermeld kan op enkele momenten de groep aangevuld worden met enkele deelnemers die alleen hiervoor intekenen. Aanmelding geschiedt via het inschrijfformulier op de website van www.broze.nl. Er volgt altijd een intake gesprek.

Heeft u nog vragen? Neem contact op met Birgit Verstappen, 06-17140214 of mail birgit@broze.nl.